

เมืองไทยที่ข้าพเจ้าห่วงใย

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ

ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิรัฐบุรุษ

ห้องประชุม พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ณ ชั้น ๔ อาคารสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ

คำนำ

มูลนิธิรัฐบุรุษ สอนองพระราชปณิธาน

เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานพระบรมราชานุญาตฯ ทรงเป็นประธานพระราชทานรางวัลบุคคลตัวอย่าง ท่านแรก ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน โดย ฯพณฯ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิรัฐบุรุษ ถวายรายงาน ศ.นพ.ประสพ รัตนากร ประธานมูลนิธิรัฐบุรุษ ถวายหนังสือ “พัฒนาสังคม และการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย” นายชาติรี โสภณพนิช ถวายเงินรางวัล ๑ ล้านบาท เพื่อพระราชทานแก่ พลตรี เรวัต บุญทับ (พลเอก ฌพล บุญทับ)

ในวโรกาสอันเป็นมงคลนี้ ได้มีพระกระแสรับสั่งชมเชยอุดมการณ์ ส่งเสริมคุณธรรมความดีในความ “ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดี” และขอให้ดำเนินการต่อไป เพื่อจะได้มีคนดีเป็นตัวอย่างแก่คนทั่วไปในการดำรงตนตามอุดมการณ์

“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”

ในรอบ ๑๑ ปี ของมูลนิธิรัฐบุรุษ ได้สรรหาบุคคลตัวอย่างโดย พลเอก นพ พิณสายแก้ว เป็นประธานสรรหาบุคคลตัวอย่างได้ รวม ๕ ท่าน

ทางมูลนิธิรัฐบุรุษ ได้รณรงค์หาทุนโดยมีคณะกรรมการหาทุนและเหรียญกษาปณ์ที่เข้มแข็ง คือ นายวิระ รมยะรูป กับเลขาธิการบริหารงาน พลเรือเอก ประเจตน์ ศิริเดช และมี พลเอก พงษ์เทพ เทศประทีป เป็นฝ่ายประชาสัมพันธ์ พร้อมกับคณะกรรมการอำนวยการทั้งคณะ ๑๗ ท่าน

ตลอดเวลาของการบริหารมีคณะกรรมการการบริหาร ซึ่งมีการประชุมพิจารณา มีมติเรื่องใด ๆ ตามที่แต่ละฝ่ายเสนอมา หรือกิจกรรมใหม่ ๆ โดยมีประธานมูลนิธิรัฐบุรุษ ร่วมด้วย รองประธาน เลขาธิการ และเหรียญกษาปณ์ ซึ่งการดำเนินงานผ่านมาด้วยความ

ราบรื่นจนสามารถส่งเสริมกิจกรรมได้ทั่วประเทศและต่างประเทศ ทั้งพัฒนาชุมชนบทยากไร้ ส่งเสริมวัฒนธรรมไทย ส่งเสริมคุณธรรม ส่งเสริมอาชีพ สุขภาพ การศึกษา และ โดยเฉพาะถวายพระราชเกียรติยศด้วยความจงรักภักดี

ด้วยเจตจำนงของ ฯพณฯ ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิรัฐบุรุษ ให้มูลนิธิที่เกี่ยวข้องมาร่วมงานกันด้วย คือ มูลนิธิรักเมืองไทย ส่งเสริมการศึกษา มูลนิธิพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อนุรักษ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กองทุนการศึกษาการสร้างสรรค์ศิลปะ เพื่อศิลปะและวัฒนธรรม โครงการศูนย์สุขภาพผู้สูงอายุประจำภาค ในด้านสุขภาพอนามัยและวัฒนธรรมทางจิตใจ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในเรื่องเด็กเร่ร่อน การส่งเสริมอาชีพระยะยาว เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพสวนยางพาราที่จังหวัดสระแก้ว รวมทั้งกิจกรรมพิเศษที่สม่ำเสมอ คือ โครงการเผยแพร่เอกสารจากปาฐกถาอันทรงคุณค่าของ ฯพณฯ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิรัฐบุรุษ และจากคณะกรรมการอำนวยการ

ในวันเปิดอาคารสำนักงานเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ตรงกับวันครบ ๗ รอบ ของ ฯพณฯ ประธานกิตติมศักดิ์ มูลนิธิรัฐบุรุษ ฯพณฯ ได้มอบเงินกองทุนเพื่อการก่อสร้างอาคารและกิจกรรมนี้อีกด้วย และกรุณามอบบทความให้เผยแพร่เรื่อง "เมืองไทยที่ข้าพเจ้าหวังใย"

วันจันทร์ที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ฯพณฯ มาเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดและห้องเกียรติยศ บริเวณชั้น ๒ ของอาคารสำนักงานเลขาธิการมูลนิธิรัฐบุรุษ อันจะยังประโยชน์แก่เยาวชน ประชาชนและผู้สนใจในการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ตลอดจนศึกษาประวัติชีวิตของ ฯพณฯ โดยเฉพาะ ในด้านดนตรี และกีฬา ทั้งจดหมายเหตุ อันเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทย มูลนิธิรัฐบุรุษ ขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่าน

ขอสวัสดิปีใหม่ ๒๕๔๘ ให้ "สุกกายเจริญวัย สุขใจเจริญสุข"

(ศ.นพ.ประสพ รัตนากร)

ประธานมูลนิธิรัฐบุรุษ

“เมืองไทยที่ข้าพเจ้าหวังใย”

ณ มหาวิทยาลัยพายัพ เชียงใหม่

วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๗

เรียน อธิการบดี และผู้มีเกียรติ

ขอขอบคุณอธิการบดีที่กรุณาให้เกียรติเชิญให้มาแสดงความคิดเห็นต่อผู้มีเกียรติ ณ ที่นี่ ผมภูมิใจมากที่มหาวิทยาลัยพายัพกรุณาระลึกถึงผม ผมจึงมีความยินดีมากและตอบรับด้วยความเต็มใจยิ่ง

อธิการบดีได้กรุณาเขียนบอกไปในหนังสือเชิญว่า มหาวิทยาลัยพายัพเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศของเราที่กระทำพันธกิจด้านการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงความรักของพระเจ้า ความเชื่อ ความศรัทธาของมนุษย์ต่อพระเจ้า และความเกื้อกูลกันของมนุษยชาติ และมหาวิทยาลัยมีอายุครบ ๓๐ ปี เมื่อ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงนับได้ว่า มหาวิทยาลัยนี้ได้สร้างคุณประโยชน์ต่อส่วนรวมมาเป็นเวลานานและเป็นที่ยูจักกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ

หวังว่า ผู้มีเกียรติ จะทราบชื่อหัวข้อที่อธิการบดีกรุณากำหนดให้ผมมาพูดแล้ว พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ ให้คำนิยาม คำว่า “หวังใย” ว่า “ก.มีใจพะวงอยู่มีทุกข์กังวลอยู่” คำว่า “พะวง” ว่า “ก.กังวล ห่วงใย” เพราะฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า อธิการบดีประสงค์จะให้ผมบอกกับท่านทั้งหลายว่า ผม (ข้าพเจ้า) มีใจพะวงอยู่ มีทุกข์กังวลอยู่กับเมืองไทย อย่างไรบ้างหรือ เรื่องใดบ้าง ขอเรียนว่าผมหวังใยเมืองไทยของผมและของท่านทั้งหลายมากเรื่องอยู่เหมือนกันแต่จะขอนำมาพูด ณ ที่นี่ เฉพาะเรื่องที่ผมเห็นว่า สำคัญและสมควรที่จะนำมาเล่าสู่กันฟัง ขอเน้นประโยค

ที่ว่า “ผมเห็นว่าสำคัญและสมควร” เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ท่านทั้งหลายในที่ประชุมนี้ อาจจะหวังโยเมืองไทยไม่เหมือนกันและไม่เหมือนกับผม อาจจะเห็นต่างจากผมถึงความสำคัญและความสมควรของเรื่องที่ผมจะกล่าวต่อไป แต่ผมมั่นใจอย่างยิ่งว่าสิ่งที่เราท่านมีเหมือนกัน คือ คนไทยมีความหวังโยชาติบ้านเมืองทุกคน

นับย้อนหลังไปแค่ พ.ศ.๒๔๗๕ ถ้ามีคำถามว่า ประเทศของเรา พัฒนาไหม คำตอบก็คือ พัฒนา ถามว่า เจริญรุ่งเรืองไหม คำตอบ เจริญรุ่งเรือง แต่ถ้าถามว่า พัฒนาและเจริญรุ่งเรือง มากไหม เร็วไหม คนไทยพอใจไหม ถูกทิศทางไหม คำตอบ จะแตกต่างกันมาก เพราะขึ้นอยู่กับการมอง ความคิดเห็นและอื่น ๆ อีกหลายปัจจัย

ขอเรียนท่านทั้งหลายในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ที่จะพูดให้ฟังต่อไปนี้ ผมได้มาจากการค้นคว้าบ้าง และจากประสบการณ์บ้าง ผมไม่ใช่นักวิชาการ การบรรยายของผมไม่ใช่การบรรยายทางวิชาการ จึงไม่น่าจะนำไปอ้างอิง

ดังที่ได้เรียนแล้วว่า ผมเป็นหวังชาติบ้านเมืองของเราหลายอย่าง ต่อไปนี้ คือเรื่องที่ผมเห็นว่าสำคัญและสมควร น่าเป็นหวัง

ขอเริ่มต้นด้วย

ความยากจน

ในอดีตเขาเรียกประเทศของเราว่า ประเทศด้อยพัฒนา ปัจจุบัน เขาและเราเรียกประเทศของเราว่าประเทศกำลังพัฒนา จะเรียกอย่างไร ความยากจนของคนไทยก็คงมีอยู่ และในความเห็นส่วนตัวของผม ความยากจนคือปัญหาที่สำคัญที่สุด ใหญ่ที่สุด แก้อายากที่สุด และมีความเร่งด่วนสูงสุด ถ้าเราแก้ปัญหาคความยากจนได้ ปัญหาอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น จะลดความรุนแรงลงจนเป็นปัญหาที่ง่าย และแก้ไ้ได้ในที่สุด ความยากจนจะก่อให้เกิดอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ มากมาย คนจนจะมีการศึกษาน้อย มีปัญหาเรื่อง

สุขภาพและที่อยู่อาศัย มีปัญหาเรื่องว่างงาน หรือหางานทำไม่ค่อยได้ เพราะวุฒิค่า มีปัญหาเรื่องเลี้ยงดูครอบครัว บุตรหลาน มีโอกาสน้อยกว่าคนไม่จน ฯลฯ

ผมขอเล่าให้ท่านทั้งหลายฟังว่า ในชีวิตรับราชการของผมส่วนใหญ่ วนเวียนอยู่ต่างจังหวัด ผมจึงได้เรียนรู้ความทุกข์ยากของชาวบ้านบ้าง แต่ที่ผมเรียนรู้ความยากจนชัดเจนจริง ๆ เมื่อผมไปรับราชการภาคอีสาน (๒๕๑๖-๒๕๒๐) ผมไม่อยากจะเชื่อ และจะไม่เชื่อเลยว่า คนไทยจะยากจนถึงขนาดนี้ ถ้าผมไม่ได้เห็นด้วยตนเองในช่วงเวลานั้น เขาจนจริง ๆ ครับท่านทั้งหลาย บางครอบครัวไม่มีเงินเลย ฉะนั้น ตั้งแต่บัดนั้น ผมคิดว่า ผมพบปัญหาใหญ่ที่สุดของชาติบ้านเมืองของเราแล้ว ผมจึงพยายามอย่างยิ่งที่จะช่วยคนไทยให้จนน้อยลงด้วยวิธีต่าง ๆ เท่าที่ผมมีและสามารถทำได้ แม้บัดนี้ ก็ยังทำอยู่ และจะทำต่อไปไม่หยุด

เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๕ นายกรัฐมนตรีทักษิณ พูดว่า จะทำให้คนไทยหายจนภายใน ๖ ปี ผมดีใจเป็นที่สุด และภาวนา ขอให้ประสบความสำเร็จ คนไทยจะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น อันเป็นความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของพวกเราทุกคน

ปัจจุบันนี้รัฐบาลได้เริ่มแก้ไขปัญหาความยากจนแล้ว โดยทำเอกสารฉบับหนึ่งชื่อ “การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน” เป็นเอกสารที่น่าสนใจมาก ในเอกสารนั้น นิยามความยากจน เป็น ๒ ความหมาย

๑. ความหมายทั่วไป ความยากจน หมายถึง ความยากจนในเชิงเศรษฐกิจ (Monetary Dimension) นั่นคือพิจารณาที่ระดับรายได้ หรือฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลว่ามีรายได้ไม่เพียงพอกับการดำรงชีพได้ ตามมาตรฐานขั้นต่ำ หรือมีรายได้ต่ำกว่ามาตรฐานคุณภาพชีวิตขั้นต่ำที่ยอมรับในแต่ละสังคม

๒. ความหมายในปัจจุบัน ความยากจนมิได้จำกัดเฉพาะความขัดสนทางเศรษฐกิจหรือรายได้ สำหรับการยังชีพเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความยากจนเชิงโครงสร้างที่เกิดจากความขัดสนในหลาย ๆ ด้าน ทั้งขาดการศึกษา ขาดทรัพยากร ขาดที่ดิน

ทำกิน การรักษาพยาบาล ขาดโอกาสอื่นในการพัฒนาคน และขาดการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐ อันนำไปสู่ความไม่เสมอภาค และเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม

โปรดสังเกตว่า ความยากจนทำให้คนจนขาดหลายอย่างที่พึงได้จากรัฐ อันนำไปสู่ความไม่เสมอภาค และความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจและสังคม...เป็นคนจนเสียเปรียบคนไม่จนและคนร่ำรวยทุกทาง

จากเอกสารฉบับที่อ้างถึง กำหนดการวัดความยากจน จาก

๑. ใช้เกณฑ์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ซึ่งเป็นเกณฑ์วัดรายได้ของกรมพัฒนาชุมชนกระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดเกณฑ์รายได้เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าคนละ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อปี (ประมาณ ๑,๖๖๐ บาท/เดือน)

๒. การวัดความยากจนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Poverty) คือ การวัดความยากจนโดยคำนวณความต้องการขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของครัวเรือนออกมาเป็นตัวเลข เรียกว่า เส้นความยากจน (Poverty Line)

สภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้แบ่งเส้นความยากจน เมื่อ ๒๕๔๕ (ใช้ข้อมูลรายได้เมื่อ ๒๕๓๕) โดยถือเอารายได้ของคนยากจน อยู่ที่ ๕๒๒ บาท/เดือน จากตัวเลขนี้ ในประเทศของเรา จะมีคนจน ๖ ล้านคน หรือ ๑๐ % ของประชากร ต่อมาเมื่อ ๒๕ ก.ย.๔๗ คุณสมชัย จิตสุธน นักวิจัยผู้ได้รับมอบหมายจากสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และด้วยความร่วมมือของ UNDP ได้ชี้แจงต่อสาธารณชนว่า สภาพพัฒนาฯ จะปรับเส้นความยากจนใหม่ ให้สอดคล้องสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จาก ๕๒๒ บาท/เดือน เป็น ๑,๑๖๓ บาท/เดือน ถ้าใช้ตัวเลขใหม่ ประเทศไทยจะมีคนยากจน ๕ ล้านคน หรือ ๑๕% ของประชากร การปรับตัวเลขใหม่ไม่ได้หมายความว่า เราจะมีคนยากจนเพิ่มขึ้น คนยากจนมีเท่าเดิม และยังคงอยู่อย่างเดิม

ประเทศใดมีประชากรอยู่ที่เส้นความยากจน ๓% ถือว่า ประเทศนั้นไม่ยากจน
ในเอกสาร การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน ฉบับที่กล่าวมาแล้ว กำหนด
Roadmap (ไม่ได้แปลเป็นไทย) การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนไว้เป็น ๓ ระยะ
ระยะที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๔๓) เป็นขั้นตอนการบูรณาการแนวคิด จดทะเบียน
สำรวจตรวจสอบวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน และ
เร่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนที่สำคัญของประชาชน โดยเฉพาะการ
แก้ปัญหาหนี้สิน การจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติ ที่ทำกิน น้ำ ที่อยู่
อาศัย การส่งเสริมอาชีพ และการมีงานทำ
ระยะที่ ๒ (พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๓) เป็นขั้นตอนการขยายผล การแก้ไขปัญหา
ความเดือดร้อนต่าง ๆ ของประชาชนให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว
ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๑) เป็นขั้นตอนการสร้างที่ยั่งยืนในการ
แก้ไขปัญหาความยากจนและปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง

รัฐบาลได้ดำเนินการจดทะเบียนคนยากจน มีประชาชนจดทะเบียนกับ
กระทรวงมหาดไทยกว่า ๘ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘ ของประชากรของประเทศ
คนยากจนกว่าร้อยละ ๘๐ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง

รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน (ศตจ.)
ศตจ. ได้กำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจน โดยสรุปดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์พระราชทาน คือ เทอดหลักการพัฒนาและน้อมนำปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความยากจน

๒. ยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ มี ๕ ประการ

๒.๑ แสดงความมุ่งมั่นของรัฐบาลที่มีปณิธานอันแน่วแน่จะแก้ปัญหา
ความยากจนให้หมดสิ้น

๒.๒ ขจัดปัญหาเร่งด่วนที่ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนมา
อย่างยืดยาวยาวนาน

- ๒.๓ แก้ไขปัญหาโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การศึกษากฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ มิให้เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาคอนกรีต
- ๒.๔ สร้างระบบคุ้มครองและประกันสังคม เพื่อส่งเสริมคนยากจนและผู้ด้อยโอกาส
- ๒.๕ พัฒนาระบบราชการในทุกระดับ มิให้เป็นภาระต่อประชาชนและประเทศชาติ

ยุทธศาสตร์การต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนที่รัฐบาลจัดทำและกำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้ ดูดีมาก ควรจะปรบมือให้ อย่างไรก็ตาม จากประสบการณ์ของผมพอพูดได้ว่า องค์กรของเราแทบทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน จะเก่งกล้าสามารถมากในการวางแผน แต่การนำแผนไปสู่การปฏิบัติค่อนข้างจะไม่เก่ง ผมคิดว่าเรื่องนี้ หลายฝ่ายเป็นห่วงและกังวลแทนรัฐบาลอยู่มาก และโดยที่ปัญหาคอนกรีตเป็นปัญหาสำคัญและรุนแรงมาก เราท่านจึงน่าจะช่วยกันให้ความสนใจ และสอดคล้องดูแลเรื่องนี้โดยใกล้ชิด

ผมเคยพูดไว้หลายครั้งในหลายที่ว่า เพื่อแก้ปัญหาคอนกรีต เราจะต้องนำ ๓ อย่างไปมอบให้กับคนยากจน คือ ๑. การศึกษา ๒. การมีงานทำ ๓. การมีสุขภาพดี ทั้ง ๓ เรื่องนี้ ยากทั้งนั้น แต่จำเป็นและสำคัญ จะต้องดำเนินการโดยด่วน ขอพูดซ้ำอีกครั้งหนึ่งในวันนี้

ผู้มีเกียรติ ครับ

การจะทำสิ่งใดให้บรรลุตามปรารถนา นอกจากจะต้องมีแผนที่ดีและเป็นไปได้ สามารถนำไปปฏิบัติให้สำเร็จได้ ตามหลักและวิธีการที่มีระบบกำหนดไว้อยู่แล้ว ยังมีตัวแปรสำคัญนอกตำราอีกตัวหนึ่ง นั่นคือ "ความรัก" ความรัก คือ ความหอมหวาน ความรื่นรมย์ ความปรารถนาดีต่อกัน ความห่วงอาทร ซึ่งกันและกัน ถ้าเรารักคนรักองค์กร เราก็พร้อมที่จะทำให้คนที่เรารักมีความสุข ให้องค์กรมีความเจริญมั่นคง

ยอมเหนื่อยเพื่อคนและองค์กรที่เรารัก เห็นได้ชัดเจนจากการที่เราทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อความรักที่เรามีต่อพ่อแม่ สามิและภรรยา บุตรธิดา การแก้ปัญหาความยากจนก็ทำนองเดียวกัน ผู้แก้ปัญหาก็ต้องรักและปรารถนาดีต่อคนยากจน ไม่รังเกียจว่า คนยากจนสกปรก เหมือนสาบ บ้านเรือนรกรุงรัง พูดยาไม่ไผเราะ กล่าวอีกอย่างหนึ่งคือ ต้องใช้ “ใจ” ของเราร่วมทำงานด้วย เพื่อให้เกิด “ความสุข” และ “ความสุข” ผมขอเรียนว่า ถ้าเราไม่รักคนยากจน ไม่รักงานแก้ปัญหาความยากจน ทำเพราะได้รับมอบหมาย หากเป็นเช่นนั้น ความสำเร็จน่าจะอยู่ไกลมาก ไกลจนน่าเป็นห่วงทีเดียว

ผมขอยืนยันเรื่องนี้ เพราะเคยนำไปใช้ได้ผลมาแล้ว

ผมอ่านพบในหนังสือพิมพ์ Bangkok Post ฉบับ ๒ ตุลาคม หน้าข่าวกีฬา คุณ Wenger ซึ่งเป็นผู้จัดการทีมฟุตบอล Arsenal พุดถึง นาย Wayne Rooney นักฟุตบอลหนุ่มราคา ๒๓ ล้านปอนด์ ว่า การเป็นนักฟุตบอลที่ดีต้องปฏิบัติตนหลายอย่าง คุณ Wenger พุดว่า “There is only one thing to be answered-how much do you love to play the game? If you have that love then you can easily sacrifice the rest.”

ความรัก แก้ปัญหาได้ชะงัดจริง

มีเอกสารฉบับหนึ่ง ชื่อว่า “การรายงานผลตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของประเทศไทย พ.ศ.๒๕๔๗” จัดทำโดยคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับผู้ประสานองค์การสหประชาชาติแห่งประเทศไทย เอกสารนี้เกิดขึ้นจากการที่ประเทศไทยได้ให้การรับรองปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Declaration) เมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ ซึ่งถือเป็นพันธกิจของประชาคมโลก (๑๘๙ ประเทศลงนามในปฏิญญา) ในการพัฒนาคน ปฏิญญาดังกล่าวเป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals-MDG) ปฏิญญานี้ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ข้อ และในข้อที่ ๑ ของ ๘ ข้อ คือ ขจัดความยากจนและความหิวโหย แสดงให้เห็นประจักษ์ชัดว่า ปัญหาความยากจนเป็นเรื่องยิ่งใหญ่ สำคัญยิ่ง ประชาคมโลกจึงให้ความสนใจมาก

เด็ก-อนาคตของชาติ

คือเรื่องที่ผมหวังไว้อีกเรื่องหนึ่ง เราทุกคนเสมอมาว่า เด็กคืออนาคตของชาติ เราทุกคนเราพูดถึงคำที่ยิ่งใหญ่มาก มีความสำคัญมาก เพราะเด็กไทยคือผู้ที่กำลังเติบโตเพื่อดูแลประเทศของเราจริง ๆ และโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการสร้างอนาคตของชาติ โดยกำหนดเป้าหมายโครงการยุทธศาสตร์และนโยบายการศึกษา กำหนดให้ทุนทางสังคมร่วมมือกับกระทรวงเพื่อสร้างเด็ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้นำเสนอรายงานฉบับหนึ่งคือ “รายงานคุณลักษณะและวิธีการเรียนรู้ของเยาวชนรุ่นใหม่” โดยรองศาสตราจารย์ ดร.สมพงษ์ จิตระดับ สุ้องกะวาทีน เป็นเอกสารที่น่าสนใจมาก ผู้เขียนได้เสนอการบูรณาการคุณลักษณะเด็กไทยในประชาคมโลกกับสังคมไทยให้สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม งดงาม มีเอกลักษณ์ มีชาตินิยมที่ถูกทาง เรียนรู้และปรับตัวเองได้ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจากการรวบรวม สังเคราะห์ และวิเคราะห์ จึงประมวลคุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ ผมขอคัดมาแล้วให้ท่านทั้งหลายฟัง

คุณลักษณะของเด็กไทยที่พึงประสงค์ มี ๑๐ ข้อ ดังนี้

๑. ยิ้มอย่างไทย ใจดี มีน้ำใจ ใฝ่สันติ รักความยุติธรรม ผูกมิตร เป็นเพื่อนกับทุกคน รักธรรมชาติ
๒. มีความมั่นใจในตนเองแบบสากล แต่อ่อนน้อมถ่อมตนแบบวัฒนธรรมไทย
๓. มีความสามารถในการใช้ทักษะภาษาอังกฤษ ภาษาคอมพิวเตอร์ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย (Global Literacy)
๔. รู้สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ จิตสำนึกสาธารณะในการเมืองระบอบประชาธิปไตย

๕. ดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง การรู้จักฟังตนเอง มีแนวทางมัชฌิมาปฏิบัติเป็นวิถีชีวิตที่เรียบง่ายตามแนวทางพุทธศาสนา
๖. การเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีทักษะการจัดการและการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๗. การรู้จักคุณค่าของตนเอง ยอมรับในความแตกต่างแห่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การดูแลสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่าย
๘. การเป็นคนเก่ง ดี มีความสุข รู้จักปรับตนเองในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างสมดุล แยกแยะและรู้เท่าทัน
๙. การมีทักษะชีวิตในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งจนสามารถปฏิเสธกับอันตรายต่าง ๆ ที่กระตุ้น ชั่วๆ ให้หลงผิดได้
๑๐. มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย การดำรงรักษา ถักทอ สานต่อวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองได้

ผมขอเชิญชวนให้ท่านทั้งหลายให้ความสนใจในข้อ ๘ ผมมั่นใจว่า ข้อ ๘ สำคัญอนาคตของชาติเราขึ้นอยู่กับ เด็กเก่ง เด็กดี เราต้องการเด็กเก่ง เด็กดี มากที่สุดเท่าที่เราจะสร้างได้และมากที่สุดเท่าที่เด็กจะคิดเองเรียนรู้เองได้

เขานิยามศัพท์ คนดี คนเก่ง และคนมีความสุข ไว้ดังนี้

คนดี คือ คนที่มีความรับผิดชอบ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนา รู้จักประมาณตน และสามารถปล่อยวาง ลดอัตตา (VQ-Void Quotient)

คนเก่ง คือ คนที่มีสติปัญญา (IQ-Intelligence Quotient) มีจินตนาการ สามารถคิดริเริ่ม คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ มีความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค (AQ-Adversity Quotient) ประสบความสำเร็จได้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการแข่งขันในสังคมโลก เป็นผู้ใฝ่รู้ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณสมบัติของการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของโลก (Global Literacy) คือ มีความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาต่างประเทศและวัฒนธรรมนานาชาติ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เป็นคุณสมบัติพื้นฐาน

คนมีความสุข คือ ผู้ที่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตดี (EQ-Emotional Quotient) รู้จักและรักชุมชน สามารถดำรงชีวิตสังคมอย่างมีความสุข

อนึ่ง ผู้เขียนเรียกเด็กไทยยุคนี้ว่า “เด็กไทยพันธุ์ใหม่” และสรุปว่า สถานการณ์และปัญหาของเด็กไทยพันธุ์ใหม่กำลังวิกฤตและมีความซับซ้อนและรุนแรง เนื่องจากอุดมการณ์ของรัฐที่นำระบบทุนนิยมสมัยใหม่และวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์มาเป็นแนวทางในการบริหารประเทศยาวนานกว่า ๒๐ ปี เด็กในอดีตได้รับการดูแลหล่อหลอมด้วยกระบวนการสังคมประเพณีที่มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีการเติบโตอย่างสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเด็กพันธุ์ใหม่ถูกปล่อยปละละเลย สังคมไทยกำลังให้อาหารเด็กพันธุ์ใหม่ด้วยวัตถุนิยม เพศเสรี ยาเสพติด หนังสือลามก สถานบริการ อินเทอร์เน็ต จนค่อย ๆ ซึมซับเข้าไปสู่พฤติกรรมและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ ผู้เขียนได้ศึกษา วิจัย และค้นพบ สรุปว่า ในอนาคตอันใกล้

ภาพชุด (Scenario) ของเด็กไทย จะมีคุณลักษณะที่เด่นชัด ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. ระดับสติปัญญา (Intellectual Quotient) มีแนวโน้มลดต่ำลงจนน่าเป็นห่วง ในรายงานการศึกษาและข้อค้นพบของมูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติและสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชี้ตรงกันว่า เด็กเกือบร้อยละ ๕๐ มีความเสี่ยงต่อการมีไอคิวน้อยกว่า ๘๐ ที่เข้าขั้นมีระดับสติปัญญาทึบ (Slow Learner)

๒. สภาพร่างกายอ่อนแอลง ขาดภูมิคุ้มกันทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ เพราะติดยาเสพติด ยาบ้า บุหรี่ และเหล้า
๓. วุฒิภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรมและการแสดงออกแฝงไปด้วยความก้าวร้าวรุนแรงในการดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาด่าง ๆ เนื่องจากถูกกระตุ้นจากสื่อลามกอนาจาร เกมส์ที่รุนแรง การกระตุ้นทางเพศและอารมณ์ที่แปรปรวน
๔. เด็กวัยใสที่อ่อนเยาว์ จะเรียนรู้ทางเพศเร็วกว่าวัยที่ควรจะเป็น เด็กอายุ ๑๐-๑๑ ขวบ บางคนเริ่มเรียนรู้การมีเพศสัมพันธ์แล้ว
๕. เด็กจะแสวงหาความรู้ ความสุข และการมีเพื่อนใหม่ทางอินเทอร์เน็ต นำไปสู่การเสี่ยงอันตรายแบบใหม่ เช่น อาชญากรทางเพศที่ไม่มีตัวตน การหลอกลวง ความผิดปกติทางเพศ เด็กที่อ่อนแอไม่รู้ไม่เท่าทันจะกลายเป็นเหยื่อทางเพศให้กับผู้ที่รู้ช่องทางและมีความชำนาญเรื่องนี้มากกว่าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ
๖. เด็กยึดติดกับวัตถุนิยมในการสร้างคุณค่า ยึดติดกับบริโภคนิยม สินค้าราคาแพง การเสพและใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่เข้าใจหรือเข้าใจเป็นรูปธรรมต่อความรัก การดูแลเอาใจใส่ของพ่อแม่ผู้ปกครองยากขึ้น
๗. ให้ความสำคัญตนเองมากกว่าส่วนรวม มองตนเองเป็นศูนย์กลางของความสุข ความพึงพอใจ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม การอาสาสมัครในโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสอาจหายไป
๘. เด็กจำนวนไม่น้อยขาดรากเหง้าทางศีลธรรม ศาสนา วัฒนธรรม สูญสิ้นความภูมิใจในความเป็นคนไทย นิยมวัฒนธรรมตะวันตกและญี่ปุ่น คลั่งไคล้ในรูปของการแต่งกาย ภาษาที่ใช้
๙. เกิดสภาวะความเครียด การกดดันจากการแข่งขัน แยกตัวจากคนในครอบครัวการพูดโทรศัพท์กับเพื่อนเป็นเวลานานมาก บ่งบอกถึงสภาวะความเครียดและไร้ความสุข

๑๐. มองความสำเร็จในตัวบุคคลมากกว่าหลักการและเหตุผล ลอกเลียนแบบโดยขาดการไตร่ตรอง
๑๑. การมีหนี้สินจนมีผลเสียต่ออนาคต นิยมเล่นการพนันบอลโดยถือว่ามีความเป็นสากล สนุกสนานตื่นเต้นกว่า
๑๒. ทำงานหนักไม่เป็น เด็กจำนวนไม่น้อยเติบโตขึ้นท่ามกลางความสะอึกสะอาก นอนห้องปรับอากาศ อ่างน้ำอุ่น ไม่ต้องทำงานหารายได้ รับผิดชอบเรื่องการศึกษาด้านเดียว

ผู้มีเกียรติ ครับ

เมื่อทราบลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กไทยและที่ผู้เขียนเรียกว่า ภาพชุด (Scenario) อนาคตของเด็กไทยแล้วเราจะเชื่อตามที่ผู้เขียนนำเสนอหรือไม่ เราจะสรรเสริญ ชมเชย หรือ ตำหนิ กล่าวโทษ ผู้ใด องค์กรใด เหตุใด เด็กไทยถึงได้มาไกลขนาดนี้ ท่านทั้งหลายน่าจะมีคำตอบแล้ว เพราะเราท่านก็หวังใยเด็กเท่าเทียมกัน

ที่จริง เด็กดี เด็กเก่ง ของเรา ไปแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ ได้รับเหรียญรางวัล ได้รับการยกย่องชมเชย ได้รับการยอมรับ มีอยู่หลายสิบคน ถ้านับการแข่งขันในประเทศด้วย ก็นับได้เป็นร้อย เด็กเหล่านี้ คือ ตัวแทนของเด็กเก่ง เด็กดี แต่สังคมพูดถึงเด็กเหล่านี้น้อยมาก ในขณะที่เดียวกัน เด็กที่เป็นตัวแทนของเด็กไม่ดี ก็มีให้เห็นให้ได้ยินบ่อย ๆ และสื่อจะลงและถือเป็นเรื่องใหญ่ ผมไม่สามารถหาตัวเลขว่า เรามีเด็กสร้างปัญหาเท่าใด เด็กระหว่างกลางมีเท่าใด และเด็กดี เด็กเก่งมีเท่าใด สำหรับผมเองคิดว่า ไม่น่าจะยุติธรรมที่จะสรรเสริญหรือตำหนิเด็กโดยรวม เพราะเราไม่สามารถอ้างที่มาที่ไปและไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน

เรื่อง การศึกษาของเด็ก มีองค์กรหลายแห่งประกอบกันดำเนินการ เช่น โรงเรียน ชุมชน วัด หรือสถานสอนศาสนา ฯลฯ มีส่วนหนึ่งที่ผมเห็นว่า สำคัญมาก แต่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกัน หรือพูดถึงกันก็ในประเด็นอื่น ส่วนนั้นคือ “ครู” ตัวผมเองให้ความสนใจ ครู มาก ด้วยตระหนักว่า ครู คือ ตัวแปรสำคัญ ตัวหนึ่งของความสำเร็จในการศึกษาทุกระดับ

ขอเรียนว่า ผมให้ความสนใจและได้เริ่มพูดเรื่อง ครู มาเป็นเวลา ๑๐ ปีแล้ว
เริ่มต้น ได้ปรารภความเห็นกับปลัดกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น (จรูญ ชูลาภ) กับ
คุณหญิงกษมา และกับอธิการบดีกรมวิชาการขณะนั้น (ดร.ประพัฒน์พงศ์ เสนาอุทิศ)
ประเด็นของผมไม่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา การปฏิรูปการศึกษา หรือเรื่องที่
กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำแล้วและกำลังทำอยู่และกำลังจะทำต่อไป ประเด็นของผมคือ
ลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในทัศนะของคนนอกกระทรวงศึกษา

จากประสบการณ์ของผม ผมจำแนกครูออกเป็น ๒ พวก คือ

ครูอาชีพ คือ ครูที่มีจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู มีความรักการเป็นครูใน
สายเลือด รักและห่วงใยศิษย์ ประคองลูกหลานทุกลมหายใจ รักสถาบัน
เสียสละเวลาส่วนตัวเมื่อต้องเสียสละให้แก่ศิษย์ ให้แก่สถาบัน
ด้วยความเต็มใจ เข้าใจ และภูมิใจ อนึ่ง ครูอาชีพ จะมี ความเป็น
มืออาชีพ อยู่ในตนเองเสมอ

อาชีพครู คือครูที่รับราชการเพื่อรับพระราชทานเงินเดือนไปวันหนึ่งเดือนหนึ่ง
สอนไปตามหน้าที่ ไม่สนใจเด็ก ไม่สนใจผลสัมฤทธิ์ นอกเวลาราชการ
(หรือแม้แต่ในเวลาราชการ) ก็ไปทำอย่างอื่น (บางทีก็ทำในสิ่งไม่ดี)
ส่วนใหญ่จะไม่มีความเป็นมืออาชีพ

เรียนมาถึงตรงนี้ ผมมั่นใจว่า ท่านทั้งหลาย พอจะมองเห็นภาพรวมของครูใน
ทัศนะของผมว่ามีความสำคัญ มีความหมายต่อเด็กอย่างไร ผมได้แต่เอาใจช่วย
กระทรวงศึกษาธิการ ขอให้ประสบความสำเร็จในการผลิตครูอาชีพออกมารับใช้ชาติ
บ้านเมืองของเราให้มากที่สุด

คุณธรรมและจริยธรรม

เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผมห่วงใย ประเทศไทยของเรา จะพัฒนา เจริญรุ่งเรือง มั่นคง ปลอดภัย สงบร่มเย็น เป็นที่ศรัทธา มีความโปร่งใส หรือไม่ มากน้อยเพียงใด มีปัจจัยสำคัญหลายอย่างเป็นเครื่องชี้วัด ปัจจัยที่สำคัญยิ่งปัจจัยหนึ่ง คือ คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทย กล่าวให้ชัด ก็คือถ้าผู้บริหารทุกระดับมีคุณธรรมและจริยธรรมพร้อมสมบูรณ์ ประชาชนก็จะได้รับประโยชน์ใหญ่หลวงและประโยชน์ของประชาชนจะค่อย ๆ ลดลงตามความพร่องคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒ นิยามคำว่า “คุณธรรม น. สภาพคุณงามความดี” นิยามคำว่า “จริยธรรม น. ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน มาตรา ๗๗ บัญญัติว่า “รัฐต้องจัดให้มีแผนพัฒนาการเมือง จัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการและพนักงานหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่” เป็นครั้งแรกที่มีบทบัญญัติในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมปรากฏในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดทุกคนจะต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด มาตรานี้ นับว่าเป็นการปฏิรูปและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่แปลกใหม่ และควรแก่การยกย่องชมเชย และน่าชื่นชมอย่างยิ่ง บทบัญญัติมาตรานี้ เน้นเรื่องการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นพิเศษ ชะรอยคณะผู้ร่างรัฐธรรมนูญจะมีประสบการณ์ในเรื่องนี้ และกระทำตามความคิดเห็นของประชาชนที่ส่งเข้ามา นับว่าคนไทยโชคดีมากที่มีบทบัญญัติมาตรานี้ในรัฐธรรมนูญ เเจาะจงบังคับให้รัฐต้องจัดทำมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ และพนักงานหรือลูกจ้างหรือลูกจ้างอื่นของรัฐ

แต่ตั้งแต่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญจนถึงบัดนี้ จะมองเห็นชัดเจนว่า มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลที่อยู่ภายใต้เงื้อมมือแห่งรัฐธรรมนูญอยู่ในระดับใด การฉ้อราษฎร์บังหลวงยังมีอยู่ การซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง การประมูลซื้อขายตำแหน่งหน้าที่ราชการ ก็มีคนพูดถึงกัน มีการสมยอมคบคิดกันในการประกวดราคาก่อสร้างและจัดซื้อ มีการหลบเลี่ยงการเสียภาษีที่ควรชำระตามกฎหมาย เป็นต้น

ยังมีอีกเรื่องหนึ่งที่น่าเป็นห่วงมาก คือ

สังคมไทยมีค่านิยมยอมรับในสิ่งที่ไม่ควรยอมรับ เช่น ยกย่อง เคารพนับถือคนมีฐานะดี โดยไม่สนใจว่า ผู้นั้นร่ำรวยมาอย่างไร โดยสุจริตหรือทุจริต และในทางตรงกันข้ามค่อนข้างจะดูหมิ่นเหยียดหยามคนจนทั้ง ๆ ที่คนจนเหล่านั้น เป็นคนดี มีศีลธรรม มากกว่าคนร่ำรวย แต่เป็นคนไม่ดี ยอมรับว่าคนที่เรียนหนังสือมาวุฒิภาวะสูง เก่งและฉลาดกว่าคนเรียนหนังสือน้อยวุฒิต่ำ มีความเกรงใจไม่กล้าทำในสิ่งที่ควรทำ ยังผูกติดอยู่กับความเป็นเครือญาติ ความเป็นมิตร ทำให้ละเลยหลักการ หย่อนความซื่อสัตย์ เสียความเป็นธรรม มีหลายมาตรฐาน หรือไม่มีมาตรฐาน ค่านิยมเหล่านี้ ก่อให้เกิดปัญหาตามมาช นับตั้งแต่การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เราจะเห็นจะได้ยินเสมอจากสื่อในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระบบราชการ (การแต่งตั้ง การปูนบำเหน็จความดีความชอบ) ในระบบเศรษฐกิจก็มีปรากฏในหลาย ๆ เรื่อง และในวงสังคมก็มีให้เห็นอยู่เนือง ๆ

เพราะฉะนั้น ในเมื่อคุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยยังอยู่ในระดับที่เห็นกันอยู่นี้ ประกอบกับยังมีค่านิยมที่กล่าวแล้ว การทุจริตและประพฤติมิชอบ การฉ้อราษฎร์บังหลวง และการประกอบพฤติกรรมไม่ดีทั้งหลาย จึงยังคงอยู่กับเรา และน่าจะอยู่กับเราค่อยไปอีกนาน จนกว่าเราสามารถผลักดันจิตสำนึก และวิญญูณของคนไทยให้ตระหนักชัดว่า การยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

ในการแก้ปัญหาวิกฤตของชาติบ้านเมืองของเรา เราจะไปถึงจุดนั้นได้ไหม คำตอบก็คือ “ได้” แต่ “ยากเอาการ” และน่าจะต้องใช้ความพยายาม ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม และใช้เวลาไม่น้อย สิ่งที่เราต้องทำคือ “ปลูกจิตสำนึกและวิญญูณ” ของคนไทยทั้งมวล ให้เห็นคุณค่าและประโยชน์มหาศาลจากการมีคุณธรรมและจริยธรรมทั้งต่อสังคมและประเทศชาติ เลิกยอมรับค่านิยมที่ไม่ควรยอมรับ เลิก “ธุระไม่ใช่” มาเป็น “ธุระของเรา” แสดงตนเองว่าสะอาดบริสุทธิ์ก่อนเป็นตัวอย่าง และช่วยกันปรุงคนอื่น ให้สะอาดบริสุทธิ์มีคุณธรรมและจริยธรรม ถ้าประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศซึ่งมีสิทธิและหน้าที่ในการเลือกผู้บริหารระดับต่าง ๆ เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ประชาชนก็จะเลือกผู้บริหารที่ก่อปรด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ฟังดูง่ายดี แต่เอาเข้าจริง อย่างที่ผมเรียนแล้วว่า “ยากเอาการ”

การปลูกจิตสำนึก ให้คนไทยทั้งมวลเปี่ยมและสมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรมนั้น มีหลายวิธี วิธีหนึ่งที่ไม่ต้องลงทุนเป็นเงินเลย คือ ผู้บังคับบัญชาต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ทรายโคที่ผู้บริหารระดับสูง ทำคนเป็น “แม่แบบ” ช่อมั่นใจได้ว่า จะเกิดความศรัทธา เชื่อถือ และการยอมรับจากผู้บริหารทุกระดับ และพร้อมที่จะปฏิบัติสืบต่อกันไป

ผมขอเสนอแนะวิธีนี้ และขอยืนยันว่า ผมได้นำวิธีนี้ไปใช้ได้ผลมาแล้ว เช่นเดียวกับวิธีใช้ “ความรัก” ในการแก้ปัญหาความยากจน

ผู้มีเกียรติ ครับ

ความซื่อสัตย์ สุจริต นับรวมอยู่ใน คุณธรรมและจริยธรรม ผู้ใดตรงไว้ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมย่อมเป็นผู้ซื่อสัตย์ สุจริต มีคำภาษาอังกฤษคำหนึ่ง คือ “Integrity” คำคำนี้ แปลเป็นไทยไปคนละอย่างสองอย่าง แต่เข้าใจความหมายตรงกันคือ ความซื่อสัตย์ นั้น นอกจากฟังมีอยู่ในคนแล้วจะต้องดูแลให้ผู้ที่อยู่รอบตัวซื่อสัตย์สุจริตด้วย ผู้รับบอกว่า Integrity น่าจะตรงกับ อวีโรธน์ อันเป็นทศพิธราชธรรม ข้อ ๑๐

ปัญหาของชาติบ้านเมืองของเราที่ค่อนข้างจะสาหัสสากรรจ์ คือ การฉ้อราษฎร์บังหลวง พุทธศาสนาสอนว่า คนละโมบอยากได้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่มี ความชอบธรรม มีเหตุเนื่องมาจากจิตใจของคนมีกิเลส ต้องแก้ไขโดยยึดมั่นใน หิริโอตตปปะ ผมมั่นใจอย่างยิ่งว่า ในศาสนาคริสต์และศาสนาอิสลามก็มีคำสอนใน ทำนองนี้

เมื่อ ๓๐ ก.ย. ๒๕๔๗ ได้มีการทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ มี ป.ป.ช. เป็นแกนกลางและมีหน่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในวงราชการ เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นต้น ร่วมตกลงด้วย ท่านทั้งหลายในที่ประชุมนี้อาจจะได้ชมได้ฟังจากการถ่ายทอดทาง โทรทัศน์และทางวิทยุกระจายเสียงแล้ว ในที่ประชุมนั้น นายกฯ ทักษิณ ได้กล่าว ปราศัยและให้แนวทางที่รัฐบาลจะให้ความร่วมมือกับ ป.ป.ช. เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว รัดกุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นับว่า เป็นความริเริ่มที่ดีของ ป.ป.ช. ผมอยาก ขอให้พวกเราได้เอาใจใส่และเอาใจช่วยเพื่อให้ข้อตกลงนี้นำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ เป็นประโยชน์ต่อคนไทย นายกฯ ทักษิณ ได้พูดว่า ที่ประเทศออสเตรเลีย เขาตั้ง หน่วยงานหน่วยหนึ่ง เรียกว่า Merit Protection Agency (นายกฯ ทักษิณ แปลว่า หน่วยพิทักษ์คุณธรรม) และบอกกับที่ประชุมว่า จะจัดตั้งหน่วยงานนี้ขึ้นในบ้านเรา บ้างที่สำนักงาน ก.พ. ผมไม่แน่ใจว่า หน่วยงานนี้ จะมีหน้าที่เกี่ยวข้องและส่งเสริม คุณธรรมและจริยธรรมหรือไม่

การกำหนดมาตรฐานของคุณธรรมและจริยธรรมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นหน้าที่ขององค์กรต่าง ๆ ทุกระดับ ผู้นำองค์กรจะต้องเป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดแผน กำหนดมาตรการ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ผู้มีอำนาจและหน้าที่กำหนด จะต้องสะอาดบริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส นโยบายน โแผน มาตรการและการปฏิบัติ จึงจะออก มาสมบูรณ์และชัดเจน ผลประ โยชน์ต่าง ๆ ที่พึงมีก็จะตกไปถึงประชาชนอย่างยุติธรรม แต่ถ้าผู้มีอำนาจและหน้าที่พร่องคุณธรรมและจริยธรรม ผลประ โยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนควร ได้รับก็จะพร่องลงไปด้วยตามสัดส่วน

บ้านเรา มีแปลกอยู่อย่างหนึ่ง ผู้มีอำนาจออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มักจะถือว่า คนได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติโดยอัตโนมัติ ยกตัวอย่างเช่น องค์กรกำหนดให้ทุกคนคิดบัตรแสดงคนที่เสีย ทุกคนจะคิดตามคำสั่ง เว้นผู้ออกคำสั่ง ไม่คิด

ขอพูดถึงอีกเรื่องหนึ่ง ไม่ใช่เรื่องเมืองไทยที่ข้าพเจ้าห่วงใย แต่เป็นเรื่องที่คนในโลกกังวล โดยเฉพาะคนในประเทศที่พัฒนาแล้ว เขาพูดด้วยความเป็นห่วงใยกันว่า ภัยของมนุษย์ในปัจจุบันที่ใหญ่ที่สุดที่จะทำให้มนุษยชาติอยู่ได้หรือไม่ได้มี ๒ อย่าง

๑. ปัญหาสิ่งแวดล้อม เขาเกรงกลัวกันว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมเลวลงทุกวัน แม้จะมีการประชุมที่เรียกว่า Earth Summit มา ๒ ครั้งแล้วในปี ๑๙๙๒ และ ๑๙๙๒ ก็ยังไม่เห็นแนวโน้มว่า สิ่งแวดล้อมจะดีขึ้น

๒. ความแตกแยกระหว่างมนุษย์ ด้วยเหตุการณ์นับถือลัทธิ ศาสนา ด้วยเหตุแบ่งผิว แบ่งชั้นวรรณะ ไม่สมัครสมานกลมกลืนกัน ทำให้เกิดการรบราฆ่าฟัน

สองปัญหานี้เขากลัวกันมาก ทำให้เขานึกถึงคำทำนายของนอสตราดามุส

ผู้มีเกียรติ ครับ

ทุกครั้งที่ผมได้รับเกียรติมีผู้เชิญให้ไปพูด ตอนท้ายก่อนจบ ผมจะขออนุญาตที่ประชุมให้ผมได้บอกกับผู้ฟังถึงวลีที่ผมถ่อมมันยึดมัน และอยากจะเผยแพร่ให้คนไทยได้รับทราบและพิจารณา วลีนั้น คือ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน” ผมคิดว่าวลีนี้ได้จากแรงบันดาลใจที่ผมได้มีโอกาสตามเสด็จฯพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรตามชนบททากไร่ และห่างไกล ล้นเกล้าฯ ทั้งสองพระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยมันแน่วแน่ที่จะทรงช่วยประชาชน ทรงเสียสละ ทรงอดทน ทรงยอมเหนื่อย ผมจึงคิดว่า คนไทยถ้วนหน้าจะทำตามรอยพระยุคลบาทด้วย ผมเห็นว่าแผ่นดินไทยมีบุญคุณใหญ่หลวง ควรมีคนไทยพึงหวงแหนและตอบแทน การตอบแทนบุญคุณแผ่นดินไม่ยากเลย เพียงแต่เริ่มต้นด้วยการเป็นคนดี กระทำแต่ความดี ละความชั่ว และทำใจให้บริสุทธิ์เท่านั้น สิ่งที่ดีอื่น ๆ ทั้งต่อตนเอง ต่อสังคมและต่อชาติบ้านเมือง ก็จะมาตามเอง

ผมขอจบการบรรยายเพียงเท่านี้ ขออวยพรให้ทุกคนประสบแต่ความสุขสวัสดิ์ ขอขอบคุณอธิการบดี อีกครั้งหนึ่ง

พิธีเปิดอาคารสำนักงานมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗
ณ ถนนอุทองนอก เขตดุสิต กรุงเทพฯ

นายชาติรี ไสภณพนิช และดร.เจริญ ~ คุณหญิงวรรณนา สิริวัฒนภักดี รับโล่เกียรติยศ
สนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิรัฐบุรุษ

ม.ล.จิรายุ อิศรางกูร ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์
พล.อ.นพ. พินสายแก้ว รับผิดชอบ

คณะกรรมการมูลนิธิรัฐบุรุษ มูลนิธิรักเมืองไทย และมูลนิธิพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

หนทางที่ควรไป

ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗

ขอขอบคุณอธิการบดีที่กรุณาเชิญให้มาพบกับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ผมรับเชิญด้วยความเต็มใจและปิติยินดีอย่างยิ่ง เด็ก ๆ เหล่านี้เป็นเด็กที่ผมสนใจและห่วงใย ผมแน่ใจว่า มิใช่แค่ผมคนเดียวเท่านั้น ผู้ใหญ่เกือบทุกคนก็ห่วงใยเช่นกัน เด็กในวัยนี้เป็นเด็กที่มีความอ่อนไหวเร็วในทุก ๆ มิติ ไม่ว่าจะป็นชีวิตส่วนตัวและการอยู่ร่วมกันกับสังคม ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ใหญ่ที่มีความใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับเด็กที่จะต้องสนใจ เอาใจใส่ แนะนำ ให้เหตุผลที่ดีและถูกต้อง เพื่อเป็นแนวทางดำเนินชีวิต ส่วนเด็กจะสรรถา เชื่อถือหรือไม่ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เราพูดกันเสมอว่า เด็ก คืออนาคตของชาติ เป็นคำพูดที่ยิ่งใหญ่ สำคัญมาก มีความหมายมาก แต่ผมไม่เคยเห็นคำราที่ไหนที่เขียนไว้ชัดเจนว่า เด็กควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร จึงจะนำไปสู่ความสำเร็จแห่งการเป็นอนาคตของชาติ ด้วยเหตุนี้พวกเราซึ่งเป็นผู้ใหญ่จึงควรกำหนดแนวทางให้ชัดเจน บอกเด็กบอกเยาวชนให้รู้ให้เข้าใจชัดเจนว่า เราประสงค์จะให้เขาไปทางไหน ไปอย่างไร

ทุกวันนี้ วัฒนาการของโลกวิวัฒน์เร็วมาก บางเรื่องบางสิ่งพูดได้ว่า วิวัฒน์เร็วเกินไป จนหมิ่นเหม่ต่อการผิดศีลธรรม จรรยา และวัฒนธรรมของเรา เช่น การพัฒนาการแต่งกาย การกิน ฯลฯ ข้อนี้จำต้องระมัดระวังให้ดี มิฉะนั้นเราอาจจะหลงทางตามวิวัฒนาการไปในทางที่ไม่เหมาะสม ไม่ควรกับประเทศและประชาชนของเราได้ โดยเฉพาะคือเด็กและเยาวชน ในทางกลับกัน เราต้องยอมรับว่าวิวัฒนาการของโลกก่อให้เกิดสิ่งดีหลายอย่าง ทำให้คนฉลาดขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น ผู้ใหญ่ทั้งหลายคงจะสังเกตเห็นด้วยตนเองว่า เด็กสมัยนี้โตเร็วมาก โตเร็วทั้งทางร่างกาย และสติปัญญา ความคิด ความมั่นใจในตนเอง กล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้นมาก

เมื่อสองเดือนที่แล้ว ได้อ่านหนังสือภาษาอังกฤษ เป็นหนังสือแทรก (Supplement) ของ นสพ. The Nation ชื่อ Teens speak out วัยรุ่นและนักศึกษาในห้องนี้น่าจะสนใจและน่าจะอ่านเนื้อหาของหนังสือเกี่ยวกับความรู้สึกของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ ครอบครัว วิชาที่เรียน การมีเพื่อนร่วมวัย ร่วมชั้น (Peers) การมีเพื่อนที่มีความสัมพันธ์กัน แต่ไม่ผูกมัด ไม่ผูกพัน (Gigs) การมีเพื่อนพิเศษ (boy friends, girl friends) และการแต่งกาย ฯลฯ ผู้เขียนได้สัมภาษณ์เด็กวัยรุ่นทั้งผู้หญิงผู้ชาย

ผู้เขียนเริ่มต้นว่า ชีวิตระหว่างเป็นวัยรุ่นไม่ง่ายเลย เป็นชีวิตที่อลวนสับสน ที่วัยรุ่นแต่ละคนต้องเข้าไปสู่ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์และภาพลักษณ์ของตนเอง ในช่วงชีวิตที่เปราะบางของวัยรุ่น เขา (ผู้ใหญ่) จะพูดกันว่า วัยรุ่นแก่เกินกว่าที่จะได้รับการพะเน้าพะนอ และเด็กเกินไปที่จะคิดกำหนดจุดหมายปลายทางของชีวิตได้เอง เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงทางกาย ทางสังคม และอารมณ์ของวัยรุ่น (ที่มีนัยสำคัญ) มีการสัมภาษณ์วัยรุ่น และได้คำตอบดังนี้

ความเห็นของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่

พรทิพย์ ๑๖ พ่อแม่เป็นทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นเพื่อน เป็นพยาบาลและเป็นผู้ดูแล เมื่อยามป่วยไข้เป็นที่ปรึกษา เมื่อมีปัญหาแม้ปัญหาเรื่องความรัก ถ้าวัยรุ่นไม่สามารถปรึกษาพ่อแม่ได้ ก็จะไปปรึกษาเพื่อนซึ่งไม่มีประสบการณ์ และอาจจะกลายเป็นที่ปรึกษาที่เลวที่สุด

นวลพรรณ ๑๗ พ่อแม่ของเธอเชื่อว่า พ่อแม่กับลูกเป็นเพื่อนกันไม่ได้ เธอรู้ว่าพ่อแม่รักเธอแต่ไม่แสดงออก เธออยากให้พ่อแม่แสดงออก เธอรู้สึกอึดอัดที่จะพูดกับพ่อแม่ เธอไม่อยากปรึกษาแม่ เพราะปรึกษาที่ไร โคนเทสน์ทุกที

ความเห็นของวัยรุ่นต่อการกระทำ

สมิธ ๑๗) ผมไม่ชอบทำในสิ่งปกติที่คนอื่นเขาทำ ผมชอบทำในสิ่งที่คนอื่นไม่ทำ (เด็กคนนี้จะเจาะทั้งหูและจมูก)

ความเห็นของวัยรุ่นที่มีต่อครู

ฉัฐวุฒิ ม.๕ ครูทุกวันนี้ไม่ค่อยสุภาพกับนักเรียน ครูตัดสินนักเรียน (ว่าดีหรือไม่ดี) ด้วยคะแนน (Grades) ครูบางคนสูบบุหรี่ และดื่มเหล้า บางคนเวลาพูดกับนักเรียนใช้วาจาหยาบ เขา (ฉัฐวุฒิ) อยากให้ครูพยายามเข้าใจนักเรียนให้มากขึ้น อยากให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง ครูจะได้รู้ว่า จะดูแลนักเรียนสมัยนี้ (Generation) อย่างไร ยังมี การสัมภาษณ์ในแง่มุมอื่นอีก แต่ขอนำมาแล้วให้ฟังแค่นี้ จะเห็นได้ชัดเจนว่าเด็กสมัยนี้มีแนวโน้ม มีการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องของเขามาก มากจนคนรุ่นเรา ๆ ตามไม่ค่อยทัน

มีคำภาษาอังกฤษที่วัยรุ่นใช้กัน ผมเพิ่งจะมาทราบเมื่ออ่านหนังสือฉบับที่อ้างถึง

Peer - เพื่อนร่วมวัย เพื่อนร่วมชั้น

Gig - เพื่อนที่มีความสัมพันธ์กัน (อาจจะเลยไปถึงเพศสัมพันธ์) แต่ไม่ผูกมัด ไม่ผูกพัน

Girl friend, Boy friend - เพื่อนพิเศษที่หวังว่าจะแต่งงานกันในอนาคต ที่เอาเรื่องนี้มาแล้ว เพราะผมเห็นว่า เด็กวัยรุ่นมีความหมายและความสำคัญต่ออนาคต ของชาติบ้านเมืองของเรามาก เราจำกัดคอยดูและเฝ้ามองเฝ้าฟัง (Monitor) ในระยะ ห่างที่พอดี ไม่ปล่อยให้เขาคิด ทำโดยตนเอง โดยเราไม่รู้ไม่เห็น ไม่สนใจ ถ้าทำอย่างนั้น เราควรจะถูกตำหนิว่า มิได้ทำหน้าที่ของพ่อแม่ ครู โดยสมบูรณ์

ต่อไปนี่ ขอเข้าเรื่องทีอริการบตีขอให้มาพูดกับเด็กนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ อริการบตีไม่ได้กำหนดหัวข้อให้ผม บอกแต่เพียงว่า อยากให้พูดเรื่องที่เด็กชั้นปีที่ ๑ จะได้รับประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสังคมและต่อชาติบ้านเมือง ผมจึงตั้งหัวข้อเอาเองว่า “หนทางที่ควรไป”

ดังที่ได้กล่าวมาข้างแล้วในตอนต้นว่า วิวัฒนาการอันรวดเร็วของโลก ทำให้เด็กเยาวชนและวัยรุ่นโตเร็ว ทั้งทางกาย ความคิด และอารมณ์ นับเป็นเรื่องดีมาก แต่ในบางเรื่องก็ไม่ดี ชอบลอกเลียนแบบ (ดารา-แบบตะวันตก) ไม่สนใจ (Care) คนอื่น ถือว่ามีเสรีในการพูด การคิด การกระทำ ทำให้ในบางครั้ง บางโอกาส หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดศีลธรรม และทำลายวัฒนธรรมไทยโดยไม่รู้ตัว เช่น เด็กหญิงแต่งกายตามแฟชั่นตะวันตกจนดูไม่สุภาพเรียบร้อย บางครั้งดูน่าเกลียดและเร้าอารมณ์เพศเจาะหู จมูก หรืออวัยวะส่วนอื่นที่ไม่น่าจะเจาะเพื่อใส่ตุ้มหู (บางคนไม่ได้ใส่ตุ้มหู แต่ใส่เครื่องประดับอย่างอื่น) อยู่กินกันเป็นคู่ในขณะที่ยังเป็นนักศึกษาอยู่ (ยังไม่แต่งงานกัน) ไม่รู้จักรักนวลสงวนตัว พอผิดพลาดเกิดตั้งครรภ์ขึ้นมาก็มีปัญหา และดังที่วัยรุ่นได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือแทรกที่อ้างถึงว่าเมื่อมีปัญหาก็ต้องปรึกษาคนอื่นถ้าที่ปรึกษาไม่ดีปัญหาจะบานปลายเป็นปัญหาซ้อนปัญหา ทำให้บางคนจบชีวิตลงอย่างไม่น่าเชื่อ

อาจารย์และนักศึกษาครับ ขณะนี้เยาวชนส่วนหนึ่งได้ผ่านการคัดเลือกเข้ามา นั่งอยู่ ณ ที่นี้ หลายคนจากบ้าน จากอ้อมอกพ่อแม่มาเป็นครั้งแรก เปลี่ยนสภาพจากนักเรียนมัธยมมาเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัย บางคนต้องอยู่หอพัก นั่นหมายถึงจะต้องดูแลตัวเองทุกอย่าง ไม่มีใครคอยพร่ำดักเตือนอบรมสั่งสอนเหมือนอยู่ที่บ้าน ถ้าผมถามทุกคนที่เข้ามาสถาบันแห่งนี้มีความมุ่งหมายอะไร ผมมั่นใจว่าทุกคนคงตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “เพื่อศึกษาเล่าเรียนให้จบ” นำวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพตามที่ตัวเองชอบ ตัวเองถนัด ผมขอให้ทุกคนระลึก และดำรงความมุ่งหมายนี้ไว้ตลอดเวลา

นักศึกษาทุกคนได้ผ่านการเป็นน้องใหม่มากกว่า ๓ เดือนแล้ว รุ่นที่ ๆ หนึ่ง ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐ ๑๐๑ ๑๐๒ ๑๐๓ ๑๐๔ ๑๐๕ ๑๐๖ ๑๐๗ ๑๐๘ ๑๐๙ ๑๑๐ ๑๑๑ ๑๑๒ ๑๑๓ ๑๑๔ ๑๑๕ ๑๑๖ ๑๑๗ ๑๑๘ ๑๑๙ ๑๒๐ ๑๒๑ ๑๒๒ ๑๒๓ ๑๒๔ ๑๒๕ ๑๒๖ ๑๒๗ ๑๒๘ ๑๒๙ ๑๓๐ ๑๓๑ ๑๓๒ ๑๓๓ ๑๓๔ ๑๓๕ ๑๓๖ ๑๓๗ ๑๓๘ ๑๓๙ ๑๔๐ ๑๔๑ ๑๔๒ ๑๔๓ ๑๔๔ ๑๔๕ ๑๔๖ ๑๔๗ ๑๔๘ ๑๔๙ ๑๕๐ ๑๕๑ ๑๕๒ ๑๕๓ ๑๕๔ ๑๕๕ ๑๕๖ ๑๕๗ ๑๕๘ ๑๕๙ ๑๖๐ ๑๖๑ ๑๖๒ ๑๖๓ ๑๖๔ ๑๖๕ ๑๖๖ ๑๖๗ ๑๖๘ ๑๖๙ ๑๗๐ ๑๗๑ ๑๗๒ ๑๗๓ ๑๗๔ ๑๗๕ ๑๗๖ ๑๗๗ ๑๗๘ ๑๗๙ ๑๘๐ ๑๘๑ ๑๘๒ ๑๘๓ ๑๘๔ ๑๘๕ ๑๘๖ ๑๘๗ ๑๘๘ ๑๘๙ ๑๙๐ ๑๙๑ ๑๙๒ ๑๙๓ ๑๙๔ ๑๙๕ ๑๙๖ ๑๙๗ ๑๙๘ ๑๙๙ ๒๐๐ ๒๐๑ ๒๐๒ ๒๐๓ ๒๐๔ ๒๐๕ ๒๐๖ ๒๐๗ ๒๐๘ ๒๐๙ ๒๑๐ ๒๑๑ ๒๑๒ ๒๑๓ ๒๑๔ ๒๑๕ ๒๑๖ ๒๑๗ ๒๑๘ ๒๑๙ ๒๒๐ ๒๒๑ ๒๒๒ ๒๒๓ ๒๒๔ ๒๒๕ ๒๒๖ ๒๒๗ ๒๒๘ ๒๒๙ ๒๓๐ ๒๓๑ ๒๓๒ ๒๓๓ ๒๓๔ ๒๓๕ ๒๓๖ ๒๓๗ ๒๓๘ ๒๓๙ ๒๔๐ ๒๔๑ ๒๔๒ ๒๔๓ ๒๔๔ ๒๔๕ ๒๔๖ ๒๔๗ ๒๔๘ ๒๔๙ ๒๕๐ ๒๕๑ ๒๕๒ ๒๕๓ ๒๕๔ ๒๕๕ ๒๕๖ ๒๕๗ ๒๕๘ ๒๕๙ ๒๖๐ ๒๖๑ ๒๖๒ ๒๖๓ ๒๖๔ ๒๖๕ ๒๖๖ ๒๖๗ ๒๖๘ ๒๖๙ ๒๗๐ ๒๗๑ ๒๗๒ ๒๗๓ ๒๗๔ ๒๗๕ ๒๗๖ ๒๗๗ ๒๗๘ ๒๗๙ ๒๘๐ ๒๘๑ ๒๘๒ ๒๘๓ ๒๘๔ ๒๘๕ ๒๘๖ ๒๘๗ ๒๘๘ ๒๘๙ ๒๙๐ ๒๙๑ ๒๙๒ ๒๙๓ ๒๙๔ ๒๙๕ ๒๙๖ ๒๙๗ ๒๙๘ ๒๙๙ ๓๐๐ ๓๐๑ ๓๐๒ ๓๐๓ ๓๐๔ ๓๐๕ ๓๐๖ ๓๐๗ ๓๐๘ ๓๐๙ ๓๑๐ ๓๑๑ ๓๑๒ ๓๑๓ ๓๑๔ ๓๑๕ ๓๑๖ ๓๑๗ ๓๑๘ ๓๑๙ ๓๒๐ ๓๒๑ ๓๒๒ ๓๒๓ ๓๒๔ ๓๒๕ ๓๒๖ ๓๒๗ ๓๒๘ ๓๒๙ ๓๓๐ ๓๓๑ ๓๓๒ ๓๓๓ ๓๓๔ ๓๓๕ ๓๓๖ ๓๓๗ ๓๓๘ ๓๓๙ ๓๔๐ ๓๔๑ ๓๔๒ ๓๔๓ ๓๔๔ ๓๔๕ ๓๔๖ ๓๔๗ ๓๔๘ ๓๔๙ ๓๕๐ ๓๕๑ ๓๕๒ ๓๕๓ ๓๕๔ ๓๕๕ ๓๕๖ ๓๕๗ ๓๕๘ ๓๕๙ ๓๖๐ ๓๖๑ ๓๖๒ ๓๖๓ ๓๖๔ ๓๖๕ ๓๖๖ ๓๖๗ ๓๖๘ ๓๖๙ ๓๗๐ ๓๗๑ ๓๗๒ ๓๗๓ ๓๗๔ ๓๗๕ ๓๗๖ ๓๗๗ ๓๗๘ ๓๗๙ ๓๘๐ ๓๘๑ ๓๘๒ ๓๘๓ ๓๘๔ ๓๘๕ ๓๘๖ ๓๘๗ ๓๘๘ ๓๘๙ ๓๙๐ ๓๙๑ ๓๙๒ ๓๙๓ ๓๙๔ ๓๙๕ ๓๙๖ ๓๙๗ ๓๙๘ ๓๙๙ ๔๐๐ ๔๐๑ ๔๐๒ ๔๐๓ ๔๐๔ ๔๐๕ ๔๐๖ ๔๐๗ ๔๐๘ ๔๐๙ ๔๑๐ ๔๑๑ ๔๑๒ ๔๑๓ ๔๑๔ ๔๑๕ ๔๑๖ ๔๑๗ ๔๑๘ ๔๑๙ ๔๒๐ ๔๒๑ ๔๒๒ ๔๒๓ ๔๒๔ ๔๒๕ ๔๒๖ ๔๒๗ ๔๒๘ ๔๒๙ ๔๓๐ ๔๓๑ ๔๓๒ ๔๓๓ ๔๓๔ ๔๓๕ ๔๓๖ ๔๓๗ ๔๓๘ ๔๓๙ ๔๔๐ ๔๔๑ ๔๔๒ ๔๔๓ ๔๔๔ ๔๔๕ ๔๔๖ ๔๔๗ ๔๔๘ ๔๔๙ ๔๕๐ ๔๕๑ ๔๕๒ ๔๕๓ ๔๕๔ ๔๕๕ ๔๕๖ ๔๕๗ ๔๕๘ ๔๕๙ ๔๖๐ ๔๖๑ ๔๖๒ ๔๖๓ ๔๖๔ ๔๖๕ ๔๖๖ ๔๖๗ ๔๖๘ ๔๖๙ ๔๗๐ ๔๗๑ ๔๗๒ ๔๗๓ ๔๗๔ ๔๗๕ ๔๗๖ ๔๗๗ ๔๗๘ ๔๗๙ ๔๘๐ ๔๘๑ ๔๘๒ ๔๘๓ ๔๘๔ ๔๘๕ ๔๘๖ ๔๘๗ ๔๘๘ ๔๘๙ ๔๙๐ ๔๙๑ ๔๙๒ ๔๙๓ ๔๙๔ ๔๙๕ ๔๙๖ ๔๙๗ ๔๙๘ ๔๙๙ ๕๐๐ ๕๐๑ ๕๐๒ ๕๐๓ ๕๐๔ ๕๐๕ ๕๐๖ ๕๐๗ ๕๐๘ ๕๐๙ ๕๑๐ ๕๑๑ ๕๑๒ ๕๑๓ ๕๑๔ ๕๑๕ ๕๑๖ ๕๑๗ ๕๑๘ ๕๑๙ ๕๒๐ ๕๒๑ ๕๒๒ ๕๒๓ ๕๒๔ ๕๒๕ ๕๒๖ ๕๒๗ ๕๒๘ ๕๒๙ ๕๓๐ ๕๓๑ ๕๓๒ ๕๓๓ ๕๓๔ ๕๓๕ ๕๓๖ ๕๓๗ ๕๓๘ ๕๓๙ ๕๔๐ ๕๔๑ ๕๔๒ ๕๔๓ ๕๔๔ ๕๔๕ ๕๔๖ ๕๔๗ ๕๔๘ ๕๔๙ ๕๕๐ ๕๕๑ ๕๕๒ ๕๕๓ ๕๕๔ ๕๕๕ ๕๕๖ ๕๕๗ ๕๕๘ ๕๕๙ ๕๖๐ ๕๖๑ ๕๖๒ ๕๖๓ ๕๖๔ ๕๖๕ ๕๖๖ ๕๖๗ ๕๖๘ ๕๖๙ ๕๗๐ ๕๗๑ ๕๗๒ ๕๗๓ ๕๗๔ ๕๗๕ ๕๗๖ ๕๗๗ ๕๗๘ ๕๗๙ ๕๘๐ ๕๘๑ ๕๘๒ ๕๘๓ ๕๘๔ ๕๘๕ ๕๘๖ ๕๘๗ ๕๘๘ ๕๘๙ ๕๙๐ ๕๙๑ ๕๙๒ ๕๙๓ ๕๙๔ ๕๙๕ ๕๙๖ ๕๙๗ ๕๙๘ ๕๙๙ ๖๐๐ ๖๐๑ ๖๐๒ ๖๐๓ ๖๐๔ ๖๐๕ ๖๐๖ ๖๐๗ ๖๐๘ ๖๐๙ ๖๑๐ ๖๑๑ ๖๑๒ ๖๑๓ ๖๑๔ ๖๑๕ ๖๑๖ ๖๑๗ ๖๑๘ ๖๑๙ ๖๒๐ ๖๒๑ ๖๒๒ ๖๒๓ ๖๒๔ ๖๒๕ ๖๒๖ ๖๒๗ ๖๒๘ ๖๒๙ ๖๓๐ ๖๓๑ ๖๓๒ ๖๓๓ ๖๓๔ ๖๓๕ ๖๓๖ ๖๓๗ ๖๓๘ ๖๓๙ ๖๔๐ ๖๔๑ ๖๔๒ ๖๔๓ ๖๔๔ ๖๔๕ ๖๔๖ ๖๔๗ ๖๔๘ ๖๔๙ ๖๕๐ ๖๕๑ ๖๕๒ ๖๕๓ ๖๕๔ ๖๕๕ ๖๕๖ ๖๕๗ ๖๕๘ ๖๕๙ ๖๖๐ ๖๖๑ ๖๖๒ ๖๖๓ ๖๖๔ ๖๖๕ ๖๖๖ ๖๖๗ ๖๖๘ ๖๖๙ ๖๗๐ ๖๗๑ ๖๗๒ ๖๗๓ ๖๗๔ ๖๗๕ ๖๗๖ ๖๗๗ ๖๗๘ ๖๗๙ ๖๘๐ ๖๘๑ ๖๘๒ ๖๘๓ ๖๘๔ ๖๘๕ ๖๘๖ ๖๘๗ ๖๘๘ ๖๘๙ ๖๙๐ ๖๙๑ ๖๙๒ ๖๙๓ ๖๙๔ ๖๙๕ ๖๙๖ ๖๙๗ ๖๙๘ ๖๙๙ ๗๐๐ ๗๐๑ ๗๐๒ ๗๐๓ ๗๐๔ ๗๐๕ ๗๐๖ ๗๐๗ ๗๐๘ ๗๐๙ ๗๑๐ ๗๑๑ ๗๑๒ ๗๑๓ ๗๑๔ ๗๑๕ ๗๑๖ ๗๑๗ ๗๑๘ ๗๑๙ ๗๒๐ ๗๒๑ ๗๒๒ ๗๒๓ ๗๒๔ ๗๒๕ ๗๒๖ ๗๒๗ ๗๒๘ ๗๒๙ ๗๓๐ ๗๓๑ ๗๓๒ ๗๓๓ ๗๓๔ ๗๓๕ ๗๓๖ ๗๓๗ ๗๓๘ ๗๓๙ ๗๔๐ ๗๔๑ ๗๔๒ ๗๔๓ ๗๔๔ ๗๔๕ ๗๔๖ ๗๔๗ ๗๔๘ ๗๔๙ ๗๕๐ ๗๕๑ ๗๕๒ ๗๕๓ ๗๕๔ ๗๕๕ ๗๕๖ ๗๕๗ ๗๕๘ ๗๕๙ ๗๖๐ ๗๖๑ ๗๖๒ ๗๖๓ ๗๖๔ ๗๖๕ ๗๖๖ ๗๖๗ ๗๖๘ ๗๖๙ ๗๗๐ ๗๗๑ ๗๗๒ ๗๗๓ ๗๗๔ ๗๗๕ ๗๗๖ ๗๗๗ ๗๗๘ ๗๗๙ ๗๘๐ ๗๘๑ ๗๘๒ ๗๘๓ ๗๘๔ ๗๘๕ ๗๘๖ ๗๘๗ ๗๘๘ ๗๘๙ ๗๙๐ ๗๙๑ ๗๙๒ ๗๙๓ ๗๙๔ ๗๙๕ ๗๙๖ ๗๙๗ ๗๙๘ ๗๙๙ ๘๐๐ ๘๐๑ ๘๐๒ ๘๐๓ ๘๐๔ ๘๐๕ ๘๐๖ ๘๐๗ ๘๐๘ ๘๐๙ ๘๑๐ ๘๑๑ ๘๑๒ ๘๑๓ ๘๑๔ ๘๑๕ ๘๑๖ ๘๑๗ ๘๑๘ ๘๑๙ ๘๒๐ ๘๒๑ ๘๒๒ ๘๒๓ ๘๒๔ ๘๒๕ ๘๒๖ ๘๒๗ ๘๒๘ ๘๒๙ ๘๓๐ ๘๓๑ ๘๓๒ ๘๓๓ ๘๓๔ ๘๓๕ ๘๓๖ ๘๓๗ ๘๓๘ ๘๓๙ ๘๔๐ ๘๔๑ ๘๔๒ ๘๔๓ ๘๔๔ ๘๔๕ ๘๔๖ ๘๔๗ ๘๔๘ ๘๔๙ ๘๕๐ ๘๕๑ ๘๕๒ ๘๕๓ ๘๕๔ ๘๕๕ ๘๕๖ ๘๕๗ ๘๕๘ ๘๕๙ ๘๖๐ ๘๖๑ ๘๖๒ ๘๖๓ ๘๖๔ ๘๖๕ ๘๖๖ ๘๖๗ ๘๖๘ ๘๖๙ ๘๗๐ ๘๗๑ ๘๗๒ ๘๗๓ ๘๗๔ ๘๗๕ ๘๗๖ ๘๗๗ ๘๗๘ ๘๗๙ ๘๘๐ ๘๘๑ ๘๘๒ ๘๘๓ ๘๘๔ ๘๘๕ ๘๘๖ ๘๘๗ ๘๘๘ ๘๘๙ ๘๙๐ ๘๙๑ ๘๙๒ ๘๙๓ ๘๙๔ ๘๙๕ ๘๙๖ ๘๙๗ ๘๙๘ ๘๙๙ ๙๐๐ ๙๐๑ ๙๐๒ ๙๐๓ ๙๐๔ ๙๐๕ ๙๐๖ ๙๐๗ ๙๐๘ ๙๐๙ ๙๑๐ ๙๑๑ ๙๑๒ ๙๑๓ ๙๑๔ ๙๑๕ ๙๑๖ ๙๑๗ ๙๑๘ ๙๑๙ ๙๒๐ ๙๒๑ ๙๒๒ ๙๒๓ ๙๒๔ ๙๒๕ ๙๒๖ ๙๒๗ ๙๒๘ ๙๒๙ ๙๓๐ ๙๓๑ ๙๓๒ ๙๓๓ ๙๓๔ ๙๓๕ ๙๓๖ ๙๓๗ ๙๓๘ ๙๓๙ ๙๔๐ ๙๔๑ ๙๔๒ ๙๔๓ ๙๔๔ ๙๔๕ ๙๔๖ ๙๔๗ ๙๔๘ ๙๔๙ ๙๕๐ ๙๕๑ ๙๕๒ ๙๕๓ ๙๕๔ ๙๕๕ ๙๕๖ ๙๕๗ ๙๕๘ ๙๕๙ ๙๖๐ ๙๖๑ ๙๖๒ ๙๖๓ ๙๖๔ ๙๖๕ ๙๖๖ ๙๖๗ ๙๖๘ ๙๖๙ ๙๗๐ ๙๗๑ ๙๗๒ ๙๗๓ ๙๗๔ ๙๗๕ ๙๗๖ ๙๗๗ ๙๗๘ ๙๗๙ ๙๘๐ ๙๘๑ ๙๘๒ ๙๘๓ ๙๘๔ ๙๘๕ ๙๘๖ ๙๘๗ ๙๘๘ ๙๘๙ ๙๙๐ ๙๙๑ ๙๙๒ ๙๙๓ ๙๙๔ ๙๙๕ ๙๙๖ ๙๙๗ ๙๙๘ ๙๙๙ ๑๐๐๐

๑. ต้องมีความมุ่งมั่นในการเรียนให้จบ ตามที่ตนเอง พ่อแม่และผู้ปกครอง
ปรารถนา

คำว่าจบในที่นี้ ผมไม่ได้หมายถึงจบแค่ได้รับใบปริญญาบัตร พระธรรมปิฎก
(ป.อ.ปยุตฺโต) ขณะนี้ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระพรหมคุณาภรณ์ หลายคนคงรู้จักดี
ท่านได้แสดงธรรมบรรยายเรื่อง “กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนสู่ประชาธิปไตย”
ไว้ตอนหนึ่งว่า คำว่าเรียนมี คำว่า รู้แฝงอยู่ในตัว การเรียนต้องมีรู้เป็นแกน แต่ไม่ใช่
แค่รู้อย่างเดียว รู้อย่างเดียวไม่เป็นเรียน ต้องเรียนเท่ากับรู้บวกด้วยได้อะไรเพิ่มเติมเข้า
มาให้แก่ชีวิตด้วย ได้อะไรในที่นี้ก็คือ สามารถนำวิชาความรู้ไปประกอบอาชีพได้
กำหนดเป้าหมายของชีวิตเองได้ โดยอาจจะยึดถือเอาคนดี ที่ประสบความสำเร็จมา
เป็นแม่แบบ และให้เข้าใจว่า การเรียนรู้จะต้องดำเนินต่อไปตลอดชีวิต

๒. ต้องดูแลตนเอง รับผิดชอบตนเอง

เมื่อเข้ามาเป็นนักศึกษา สังคมจะมองว่าเป็นผู้ใหญ่แล้วไม่ควรจะต้องรับการ
พะเน้าพะนอด้วยมีปัจจัยที่บ่งชี้ต่าง ๆ หลายประการ เช่น ตามกฎหมายแพ่งว่าด้วย
ครอบครัว กำหนดให้เปลี่ยนกันำหน้าชื่อจาก เด็กชาย เด็กหญิง เป็น นาย นางสาว
และ พรบ.บัตรประจำตัวประชาชน กำหนดให้ต้องทำบัตรประจำตัวประชาชนเมื่อมี
อายุครบ ๑๕ ปีบริบูรณ์ ในกระบวนการยุติธรรมบัญญัติว่า อายุ ๑๗ ปี กระทำความ
ผิดต้องได้รับโทษเหมือนผู้ใหญ่ พรบ.การเลือกตั้ง กำหนดให้อายุ ๑๘ ปี ต้องไปใช้
สิทธิเลือกตั้ง ที่น่าห่วงก็คือในทางจิตวิทยาบอกว่า วัย ๑๕-๑๘ เป็นช่วงสุดท้ายที่จะ
กลายเป็นผู้ใหญ่ จะสนใจในสิ่งที่ หวือหวา เช่น ดารานักแสดง รักเพื่อน เชื้อเพื่อน
ค้นหาตัวเองโดยการทดลอง อาจจะลองผิดลองถูก ตรงนี้น่าเป็นห่วง ไม่ใช่ปล่อย
อย่างอิสระเสรี เพราะอิสระเสรีนี้จะแสดงออกทางพฤติกรรม และจะทำตามที่ถูกชักจูง

ถ้าถูกชักจูงไปในทางที่ดีก็ไม่มีปัญหา ถ้ามีอาจจะแก้ไม่ได้ไปตลอดชีวิต เช่น ไปเที่ยวคิดเชื่อโรคาเอดส์ ฉะนั้นนักศึกษาเองต้องแสดงความเป็นผู้ใหญ่ ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต้องดูแลตนเอง รับผิดชอบตนเองให้ไปในแนวทางที่ดี

๓. ต้องอดทน อดกลั้น และอดออม

อดทน อดทนต่อความยากลำบากทางกายในการทุ่มเท อดหลับอดนอน คั้นคว้าหาความรู้ คู่คำหรับตำรา

อดกลั้น อดกลั้นต่อสิ่งเขี้ยววนใจ อบายมุขต่าง ๆ อย่างที่ผมกล่าวไว้แต่ต้นแล้วว่าวิวัฒนาการของโลกนั้นเร็วมาก เทคโนโลยีก้าวล้ำมาก ทำให้เยาวชนได้รู้ได้เห็นอย่างไม่สามารถควบคุมได้ เช่น การแพร่ภาพลามกทางอินเตอร์เน็ต การดูภาพยนตร์สุลละคร แล้วลอกเลียนแบบในสิ่งที่ไม่ดี เราต้องรู้จักเลือกใช้แต่สิ่งที่เป็นประโยชน์

อดออม อดออมในการใช้จ่าย อดออมไม่หมายความว่าให้เก็บเงินอย่างเดียว แต่ให้รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายและบริหารการเงิน ฝึกทำบัญชีการใช้จ่าย และใช้ให้สอดคล้องกับเงินที่พ่อแม่หามาให้ หรือหามาด้วยตัวเองโดยชอบด้วยความยากลำบาก สิ่งที่ต้องสำนึกและปลูกฝังไว้ตั้งแต่บัดนี้

๔. ต้องมีแม่แบบ

ตรงนี้ ผมเคยกล่าวมาบ้างแล้วเมื่อเราได้เรียนรู้มากแล้ว ฉลาดแล้วเข้าใจตัวเองแล้ว เราควรคัดเลือกแม่แบบจากบุคคลที่ดี ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ตามสาขาอาชีพที่เราอยากจะเป็น เช่น ถ้าเป็นนักกฎหมายจะเป็นแบบใคร เป็นนักบริหารจะเป็นแบบใคร จะเป็นอาจารย์จะเป็นอาจารย์แบบใคร ขณะนี้เรามีหน้าที่เรียน อาจมีแม่แบบจากรุ่นพี่ที่ดีก็ได้ ผมคิดว่าเรื่อง “แม่แบบ” นี้ คนไทยโชคดีมากที่สุดในโลก มีบุญที่สุดในโลก เรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็น “แม่แบบ” ที่ประเสริฐที่สุด

๕. ต้องศึกษาคำสั่งสอนของศาสนาที่เรานับถือ

ผมอยากให้ทุกคนได้ศึกษาคำสั่งสอนของศาสนาที่เรานับถือให้รู้แจ้งเห็นจริง เดี่ยวนี้วิชานี้อาจจะไม่เป็นวิชาบังคับที่ต้องเรียนแล้ว อย่างไรก็ตาม ศาสนาทุกศาสนา

มีคำสอนที่วิเศษมาก ขอให้เชื่อว่าศาสนาไม่ใช่สิ่งมงาย เพราะศาสนาคือลัทธิ หรือ ความเชื่อถือคือคำสั่งสอนของศาสดาที่ให้แก่มนุษย์นั้นๆ ทุกศาสนามีพื้นฐานที่สำคัญ เหมือนกันคือสอนให้ทุกคนเป็นคนดี แต่มีรายละเอียดคำสั่งสอนและวิธีการต่างกัน ให้ศึกษาให้เข้าใจ แล้วจะทราบว่าสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ อย่างน้อย ที่สุดก็เป็นมงคลแก่ชีวิต บางคนอาจจะบอกว่าไม่นับถือศาสนาใดเลย ก็เป็นไปได้ เหมือนในบางประเทศ แต่ก็ดำรงตนอยู่ได้ ดำรงความเป็นชาติอยู่ได้โดยยึดถือใน คุณความดี มีปุชนิยมบุคคลเป็นแบบอย่าง

๖. ต้องมีความกตัญญูกตเวทิต

นักศึกษาต้องมีความกตัญญูกตเวทิตต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ให้ทุนการศึกษา และต้องไม่ลืมแสดงความสำนึกในบุญคุณ ขณะนี้พวกเราทำได้ทันทีคือ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เท่านั้นท่านก็ชื่นใจแล้ว

ประการสุดท้าย เป็นสิ่งที่ผมจะพูดสอดแทรกเสมอไม่ว่าใครเชิญไปพูดที่ไหน คือ ต้องรักแผ่นดิน รักถิ่นเกิด และ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”

เรื่องรักแผ่นดิน รักถิ่นเกิดนั้นชัดเจนอยู่ในตัวเองแล้ว คงไม่ต้องพูดถึงสำหรับข้อความ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน” นั้น ผมคิดได้เพราะได้รับแรงบันดาลใจจากถ้อยคำต่างๆ ทั้ง ๒ พระองค์ ที่ทรงเสียดสีความสุขส่วนพระองค์ ทรงคิดทรงแนะนำ ทรงทำทุกอย่างเพื่อปลดปล่อยความทุกข์ ยกระดับความอยู่ดีกินดีของราษฎรมาเป็นเวลานาน ผมได้ยึดแนวทางของพระองค์ท่าน ประพฤติ ปฏิบัติมาโดยตลอด ผมให้คำนิยามการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน คือ การประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสถาบันที่ดี เป็นองค์กรที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งกระทำแต่ความดีเพื่อประโยชน์ต่อแผ่นดิน นักศึกษาอาจจะถามว่าจะทำอย่างไร ถึงจะเป็นการตอบแทนต่อแผ่นดิน คำตอบคือ ให้ประพฤติ ปฏิบัติตาม “หนทางที่ควรไป” ตามที่กล่าวมาแล้ว

ผมตั้งใจที่จะมอบทุนการศึกษาส่วนตัว ๔ ปี ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ รุ่นนี้เป็นชาย ๑ คน หญิง ๑ คน ไม่จำเป็นต้องเป็นคนเรียนดี ไม่ต้องยากจน แต่เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติดีตาม “หนทางที่ควรไป” แล้วส่งชื่อให้ผม เพื่อที่จะมอบทุนการศึกษาให้ต่อไป อธิการบดีกรุณาปรับเรื่องนี้ไปพิจารณากำหนดแนวทาง เพื่อให้ได้นักศึกษาที่สมควรจะได้รับทุนการศึกษาด้วย

สุดท้ายนี้ ผมใคร่ขอพูดกับอาจารย์ทั้งหลายว่า แม่แบบที่ดีที่สุดของนักศึกษาขณะนี้คือครูบาอาจารย์ ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ฉะนั้นครูควรประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นครูอาชีพ คือเป็นคนที่อาสาเป็นครูด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู หัวใจ อารมณ์ เมตตา รัก เอาใจใส่เด็กดุจลูกหลาน มีความมุ่งมั่นที่จะสอนให้เด็กให้ดีที่สุด แม้นอกเวลาราชการก็ไม่บ่น ไม่ย่อท้อ โปรดย่าเป็นครูประเภทอาชีพครู คือเป็นคนที่มาเป็นครูเพื่อรับเงินเดือนเท่านั้น สอนเสร็จก็กลับบ้านไปทำอย่างอื่นไม่สนใจว่าเด็กจะเรียนได้ เรียนไม่ได้ เข้าใจหรือไม่เข้าใจก็ช่างเด็ก ผมอยากเห็นครูมืออาชีพ คือครูที่รอบรู้จริง รู้ครบถ้วนสมบูรณ์ในสาขาที่รับผิดชอบ ไขว่หาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้ทันสมัยอยู่เสมอ ผมยืนยันว่าประเทศของเรามีครูอาชีพและครูมืออาชีพมากพอสมควร แต่เราน่าจะมีมากกว่าปัจจุบันนี้มาก

ขอขอบคุณอธิการบดี อีกครั้งหนึ่งที่กรุณาให้ผมมาชี้ “หนทางที่ควรไป” ให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ ๑ หวังว่านักศึกษาคงได้ประโยชน์ และนำไปใช้จนกระทั่งจบการศึกษา

ขอให้ทุกคนโชคดี

“ชื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ จงรักกักดี”

หนังสือลำดับที่ ๔๖ สงวนลิขสิทธิ์ โดยมูลนิธิวีรบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

เผยแพร่โดย คณะกรรมการส่งเสริมกิจการวม มูลนิธิวีรบุรุษ

ฝ่ายอำนวยการมูลนิธิวีรบุรุษ เลขที่ ๘๘ ถนนอุททองนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๖๒๔-๕๖๒๖-๗, ๐-๒๖๒๔-๕๖๓๑-๒ โทรสาร ๐-๒๖๒๔-๕๓๗๐-๓